Ἔτος Β'. Ἐν Ἀθήναις 28 Δεκεμβρίου 1900 Ἀριθ. 153

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΟΡΓΑΝΟΝ

ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΠΕΜΠΤΗΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Π. Χ. ΔΟΥΔΗΓΕΡΗΣ
ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ ΑΝΑ ΜΗΝΩΝ
Ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου ἢ 1 Ἰουλίου
Ἐσωτερικοῦ δρ. 6.— Ἐξωτερικοῦ ἐφ. χρ. 8

ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ καὶ ΕΚΔΟΤΗΣ
ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΓΑΛΑΝΟΣ

Γραφεῖα «Ἀναπλάσεως» καὶ ἐκδόσεως τοῦ Χρυσοστόμου ὁδὸς Φλέσσα, ἀριθ. 5, πλησίον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εἰς τὴν νύκτα τῆς γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος.—Παναρέτου Χ. Δουληγέρη, ἀρχιμανδρίτου, ἔκθεσις περὶ τοῦ γενομένου ἐπαρχιακοῦ κηρύγματοποιΐας «Ἀναπλάσεως».—Αἱ Ἀρχαί, ἤτοι αἱ κύριαι διδασκαλίαι, ἐφ' ὧν τὸ κανονικὸν δίκαιον τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας στηρίζεται, ὑπὸ Δημ. Ζωμπολίδου. — Ὁ Ῥαββῖνος Ἰσαὰκ Μ. πιστεύσας εἰς τὸν Χριστὸν καὶ χειροταγηθεὶς πρεσβύτερος, ὑπὸ Νικ. Μ. Ἀμβράζη. — Ἀποστολικὸν Κήρυγμα Παναρέτου Χ. Δουληγέρη· Ὁ φόβος καὶ τὸ βέβαιον τοῦ θανάτου. — Τὸ Διήγημα τῆς «Ἀναπλάσεως» (ἐκ τοῦ γαλλικοῦ) ἡ πραγματικὴ ζωή· κατὰ μετάφρασιν Κρυσταλλίας Δασκαλοπούλου.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΝΥΚΤΑ
ΤΗΣ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ

Ὦ! ἂν τοῦ προφητάνακτος μοὶ ἐδανείζετο ἡ μοῦσα, καὶ ἂν πρὸς ὥραν ἤθελε μοὶ δωρηθῆ τοῦ Ἠσαΐου ἡ μεγαλόστομος φωνή! Πῶς τότε ὕμνον θὰ συνέθετον λαμπρὸν καὶ μέγαν κ' ἐναρμόνιον, τοιοῦτον ὥστε· τὴν οἰκουμένην νὰ γεμίσῃ ὅλην καὶ ἀπ' αὐτὰ τὰ ἄνω τάγματα ν' ἀγαπηθῇ!

Νὰ ψάλω θέλω καὶ ἐγώ. Πλὴν τί; Οὐχὶ τὸ κάλλος τῆς ἡμέρας μὲ τὴν ῥοδοδαφῆ αὐγήν, τὴν μεσημβρίαν τὴν φωτόλουστον, τὴν δύσιν τὴν χρυσόπεπλον· ἐγὼ τὴν νύκτα ἀγαπῶ, ἥτις τὸ φῶς ἐπὶ τῆς γῆς μᾶς ἔφερε, καὶ εἰς τὸν κόσμον τὸν πλανώμενον εὐθεῖαν ἔδειξεν ὁδόν.

Ἐὰν δὲν ἦμην, Κύριε, ὅτε τὴν γῆν ἐθεμελίωνες, ὅτε ὁμοῦ τὰ ἄστρα τῆς αὐγῆς συνέψαλλον, καὶ μὲ μοχλοὺς συνέκλειες τὴν θάλασσαν καὶ ἔδειξες εἰς τὴν αὐγὴν τὸν τόπον της· ἐὰν τὴν ἄβυσσον δὲν ἐξιχνίασα· ἐὰν ποῦ εἶνε τοῦ φωτὸς ἡ κατοικία καὶ ποῦ τοῦ σκότους ἀγνοῶ, ἀλλ' ἀρκετόν μοι εἶνε ὅτι δι' ἐμὲ διήπλωσας τὴν νύκτα, ἐν ᾗ ὡς ἄνθρωπος ἀνὰ τὸν κόσμον ἐπεφάνη ὁ δι' οὗ τὴν γῆν ἐθεμελίωσας καὶ ἤνάψας τὰ ἄστρα, ἐκεῖνος ὅστις μυστηριωδέστερος καὶ τῆς ἀβύσσου εἶνε, καὶ ὅμως ἐξανέτειλε πρὸ τῶν ὀμμάτων μου λαμπρότερος ἡλίου, καὶ ἐπ' ἐμὲ ἐκχύνει κύματα πνευματικοῦ φωτός.

Βαθεῖα διηπλώνεσο, ὦ νὺξ κοσμοσωτήριος, καὶ τὸ μυστήριον τὸ μέγα ἐκυοφόρεις σιγηλή. Μ' ὁποῖα κάλλη περιβάλλεται ἡ γῆ τῇ βηθλεὲμ ἐν σοί, καὶ γοητεία ποία κατακοσμεῖ τὸν οὐρανόν! Οὐδέποτε τῆς θελκτικῆς πολίχνης καθαρώτερος καὶ δικυγέστερος ἐφάνη ὁ ὁρίζων, κ' ἐπὶ τοὺς λόφους καὶ τοὺς κήπους καὶ τὸν ἐλαιῶνά της οὐδέποτε τὰ ἄστρα ἐξαπέστειλαν τοσοῦτον ἄφραστον καὶ πάγκαλον καὶ θεσπεσίαν τὴν μαρμαρυγὴν αὐτῶν.

Γλυκεῖαι πνέετε, ὦ αὖραι ἱερᾶς νυκτός, καὶ ἄστρα φωτοβόλα οὕτω λάμπετε. Ἐλευθερίας εἶνε ὥρα καὶ ἀνέσεως. Καθεύδουσιν οἱ ἄνθρωποι καὶ δὲν θὰ σᾶς μάνωσιν. Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἡρώδης ἔτι ἐν τῷ μικρόν του πρόσωπον προβάλλει τί κατὰ τὴν νύκτα ταύτην τὴν σεπτὴν πρὸς σᾶς; Ὦ νὺξ μεγάλη, οὐρανόπεμπτος, ἐλευθερώτρια! οὐδὲν νὰ σὲ μολύνῃ δύναται. Νυμφίος θὰ ἐξέλθῃ ἐκ τῶν κόλπων σου. Καὶ μὲ μυρία θέλγητρα ἀσύγκριτα, γῆν, οὐρανὸν περιβάλλει, ἐπειδὴ τὸν Βασιλέα τοῦ παντὸς ν' ἀποκαλύψῃς μέλλεις, κ' εἰς τὴν ἐμφάνισιν αὐτοῦ βασιλικὴ ἁρμόζει ἡ δεξίωσις.

Ὦ Καῖσαρ Αὔγουστε, ἐγέρθητι ἀπὸ τοῦ ὕπνου σου καὶ τοὺς σιδηροφράκτους λεγεῶνάς σου θεώρησον καὶ εἰς τὴν ἀναπόλησιν τῆς αὐτοκρατορίας σου τῆς ἀχανοῦς ἀπόψε ἔτι τρύφησον. Ἀπόψε, Καῖσαρ, ὄχι αὔριον· πλὴν καὶ ἀπόψε τὸ ταχύτερον· στιγμὴν μὴ ἀπολέσῃς. Ἡ νὺξ αὐτὴ δὲν σοι ἀνήκει ὅλη. Καὶ πρὶν ἢ ἡ αὐγὴ ῥοδίσῃ, τῆς κοσμοκρατορίας σου τὸ ἄστρον θὰ σβεσθῇ. Διότι τὸ ἐξ *Ἰουδᾶ ἄστρον* θ' ἀνατείλῃ, καὶ ἡ λάμψις του θέλει χυθῇ ἀνὰ τὰς πεδιάδας καὶ τὰ ὄρη, ἀνὰ τοὺς λόφους καὶ τὰς φάραγγας, ἐπὶ τὰς νήσους κ' ἐπὶ τὰς ἠπείρους, ἐπὶ τὰς πόλεις κ' ἐπὶ τὰ χωρία, εἰς τὰς ἄβύσσους κ' εἰς τὰ ὕψη, εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ τὰς εἰρκτάς, καὶ πᾶσα ἄλλη λαμπηδὼν θὰ ὠχριάσῃ πρὸ αὐτοῦ.

Ὦ νὺξ μεγάλη καὶ χαρμόσυνος! Τυφλῶν θὰ γείνῃς θεραπεύτρια, πεπλανημένοι διὰ σοῦ θὰ ἔλθωσιν εἰς τὴν ὁδόν,

κ' ἐν τῇ γαλήνῃ, ἥτις κατοικοῦνται ἐκ σοῦ, παρηγορίαν θὰ ζητήσωσι ψυχαὶ τραυματισμέναι. Ἐν τῇ σκιᾷ καὶ ἐν τῇ δρόσῳ σου θὰ ἀναζῇ τὸ ἄνθος τὸ ἐκ τῆς ῥίζης Ἰεσσαί, κ' εἰς τοὺς ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου κατοικοῦντας φῶς μέγα καὶ ἀνέσπερον θὰ λάμψῃ ἐπ' αὐτούς.

Αἰῶνες ᾤδειναν, διὰ νὰ ἔλθῃς σύ, ὦ νὺξ ἁγία. Τοῦ Μαραθῶνος ἡ ἀκτή, τῆς Σαλαμῖνος τὰ νερά, τῶν Πλαταιῶν ἡ πεδιάς, τοῦ Περικλέους ὁ αἰών, δὲν ἔδωκαν εἰς τὰς ψυχὰς ὅ,τι θερμῶς ἐπόθουν. Καὶ ἂν ἡ Ῥώμη μὲ τὴν δόξαν της ἐπλήρωσε τὸν κόσμον, τοῦ κόσμου ὅμως ἡ ψυχή, αἰχμάλωτος ὁρμᾶσα πρὸς τὴν ἄφεσιν, πρὸς σὲ ὁλόθερμος ἐφέρετο καὶ πρὸς τὸν *προσδοκώμενον* ἐν σοί.

Τοῦ Σοροκλέους Μοῦσα, ἥτις τὰς ἁρμονίας καὶ τὰς καλλονὰς ἀπαραμίλλως ὕμνησας τῆς γῆς τοῦ Κολωνοῦ, τὰς θεσπεσίας σου χορδὰς ἐλθὲ ν' ἁρμόσῃς πάλιν, καὶ εἰς τὴν πεδιάδα ὅπαγε τῆς Βηθλεὲμ κατὰ τὴν νύκτα ταύτην τὴν σεπτήν, ἐν ᾗ ποιμένες ἐν ὑπαίθρῳ ἀγρυπνοῦσι. Καὶ σύ, τὸ τέκνον τῶν Θηβῶν, ἀπὸ τοῦ τάφου σου ἐγέρθητι, καὶ παραιτῶν λησμονηθέντας ὀλυμπιονίκας, νὰ ἐξυμνήσῃς ὕπαγε τὸ προσδοκώμενον παιδίον, τὸν ἰσχυρὸν Θεόν, πρὸ τοῦ ὁποίου οἱ λαοὶ θὰ κλίνωσι καὶ βασιλεῖς ἐν ταπεινώσει λατρείαν θὰ προσφέρωσι, καὶ οὗ τὸ κράτος καὶ ἡ δόξα εἰς τὸν αἰῶνα ἔσται τοῦ αἰῶνος.

Καὶ σεῖς, τῆς Ῥώμης λεγεῶνες, ἐκ τῶν στρατώνων σας ἐξεγειρόμενοι, τοὺς ἀετούς σας ἀνκλάβετε, καὶ πτερωμένοι τρέξατε, ὅπου τὴν νύκτα ταύτην τὴν μεγάλην ἐν τῷ σπηλαίῳ τίκτει ἡ Παρθένος, ὅπως τιμὴν προσφέρητε εἰς τὸ παιδίον, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα ἀπὸ ἀνατολῶν ἕως δυσμῶν ἡλίου ἐν μέσῳ τῶν ἐθνῶν θὰ δοξασθῇ, καὶ ἀπὸ πάντα τόπον θυμίαμα θέλει δεχθῇ.

Πλὴν ὄχι! Πομπή τις ἀνθρωπίνη καὶ πανήγυρις ἐνταῦθα δὲν παρασκευάζεται, καὶ ψάλται καὶ δυνάμεις δὲν χρειάζονται τῆς γῆς. Τὰ ἄστρα ἴδετε, πῶς ἔτι ὡρκιότερα ἐκλάμπουσι, πῶς γάριτες ἀμύθητοι προβάλλουσιν ἀπὸ τὰ ὕψη τ' οὐρανοῦ! Σύ, νὺξ ἁγία, πάνσεπτος, τὴν εὐλογίαν ταύτην ἔσχες, ν' ἀποκαλύψῃς τὸ μυστήριον τὸ εἰς ἀγγέλους ἄγνωστον καὶ ἀπόκρυφον ἀπὸ αἰῶνος. Ἰδού, ἐντὸς σπηλαίου τίκτει ἡ Παρθένος τὸν τῆς μεγάλης βουλῆς ἄγγελον, τὸν θαυμαστὸν σύμβουλον, τὸν ἰσχυρὸν Θεόν, τὸν ἐξουσιαστήν, τὴν προσδοκίαν τῶν ἐθνῶν καὶ τὴν ἐλπίδα τῶν λαῶν, τὸν λυτρωτὴν τῶν αἰχμαλώτων, τὸν τῆς εἰρήνης ἄρχοντα, τὴν δόξαν τοῦ ἁγίου Ἰσραήλ. Καὶ ἅμα τῇ γεννήσει του, Κυρίου δόξα περιλάμπει ἐπὶ γῆς, ἀντὶ δὲ πραγμάτων ἐπιγείων στρατιὰ ἐξαποστέλλεται ἀγγέλων, καὶ ὕμνος ἀντηχεῖ θαυμάσιος, ὄχι ἐκ φθαρτῶν χειλέων, ἀλλ' ἀπὸ ἀθανάτων πνευμάτων ἐκπεμπόμενος, **«δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.**

Τὸν ὕμνον τοῦτον ἔμελπον τοῦ οὐρανοῦ οἱ ψάλται, ἐνῷ ἐπὶ τῆς γῆς, ὦ νὺξ μεγάλη, θεοδώρητος, ἐλευθερώτριαι θαυμάσιά τινα ἐτελεσιουργήθησαν. Τὰ βρέφη εἰς τὰ λίκνα των γλυκύτερον προσεμειδίασαν· τὰ στήθη τῶν παρθένων ἁγνότερα ὑπανηγέρθησαν· ἐλπίς τις οὐρανία εἰς πρόσωπα ἐπέλαμψε· καταπεπονημένα, ἄθυμα· καρδίαι τετραυματισμέναι καὶ ψυχαὶ αἱμάσσουσαι παρηγορίας βάλσαμον ἐπὶ τῆς κλίνης των ἠσθάνθησαν, καὶ ζοφωμένα μέτωπα ἀκτὶς ἐρώτισεν ἀγαλλιάσεως. Ἀνάβλεψιν εἶδον καθ' ὅπνους οἱ τυφλοί, ἐλευθερίαν οἱ αἰχμάλωτοι, οἱ ἀσθενεῖς ὑγείαν, καὶ δεψασμένων ἔναντι ῥεῖθρα ἐφάνησαν ζωῆς. Ψυχὰς κυρίων ἀπανθρώπων στοργὴ βαθεῖα πρὸς τοὺς δούλους των ἐμάλαξεν· ὁ Καῖσαρ εἶδεν ὅτι ἀχθοφόρος δύναται νὰ γείνῃ ἀπ' αὐτὸν λαμπρότερος τὴν ἀρετὴν ἂν περιβάλληται, καὶ δέσποιναι περικαλλεῖς καὶ πλούσιαι ὡς κέλραι πτωχὰς γυναῖκας, ἀσθενεῖς καὶ ἀσημάντους περιέθαλπον· ἐν εὐλαβείᾳ ἡ ἰσχὺς πρὸ τῆς ἀδυναμίας ἵστατο, καὶ κτίσις τις καινὴ ὑπέφωσκε· πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη ἀνὰ τὸν κόσμον ἐξεχύνετο, κ' ἐπὶ τῆς γῆς ἠκούοντο αἱ ἁρμονίαι τ' οὐρανοῦ.

Ὦ νὺξ ἁγία, τρισευλογημένη, ὑπὸ τὴν σκέπην τῶν πτερύγων τῆς ὁποίας ἀνέτειλεν ἐν φάτνῃ ὁ Σωτήρ! Ὅτε ὁ ὕμνος ὁ ἀγγελικὸς ἐν τῇ σιγῇ σοῦ παναρμόνιος ἠκούσθη, ἐκτιναχθεῖσαι εἰς τὰς φωλεάς των αἱ περιστεραὶ τὸν ἀσπασμὸν ἀντήλλαξαν γλυκύτατον, καὶ βέλασμα εὐφρόσυνον διέχυσαν τὰ ποίμνια· τὰ ρύγχη ἔτι τῶν κυνῶν, ὅσοι ὁμοῦ μὲ τοὺς ποιμένας τοὺς ἀγρυλοῦντας ἔμενον, ἀπὸ παράδοξον ὠρκισμὸν διεκοσμήθησαν, κ' οἱ σκώληκες, οἱ κατὰ γῆς συρόμενοι, τὰς κεφαλὰς των ὤρθωσαν, ἠλεκτρισθέντες ἀπὸ τὴν ἔνθεον μολπήν· μόνος δ' ὁ ὄφις, ἀνατεταραγμένος καὶ περίτρομος, διὰ ταχείας συστροφῆς εἰς φάτνη ἐπεζήτησε τὴν κεφαλὴν νὰ κρύψῃ, τὴν φρίκην εἰκονίζων τοῦ ἀρχεκάκου ὄφεως, ὃν νὰ συντρίψῃ ἤρχετο τὸ τέκνον τῆς Παρθένου.

Ὦ νὺξ μεγάλη, θεοδώρητος, ἥτις τὸ σκότος ἦλθες νὰ διασκεδάσῃς καὶ τὴν πηγὴν νὰ φανερώσῃς τοῦ φωτός! τοῦ Ἡλισσοῦ τὰ ἡλιολουσμένα ῥεῖθρα ὁ Σωκράτης μετὰ σπουδῆς ἀπάσης θὰ κατέλειπε καὶ τὴν Ἀκαδημίαν του περιχαρὴς θὰ ἔκαιεν ὁ Πλάτων, ὅπως ἐνωτισθῶσι τοῦ ἀγγέλου τὴν φωνὴν τὴν εὐαγγελισθεῖσαν τοῦ Χριστοῦ τὴν γέννησιν πρὸς τοὺς ποιμένας, ἐνῷ Κυρίῳ δόξα ἐξέλαμπεν ἐν σοί.

Ὑπῆρξας ἄβυσσος ἀφανισμοῦ διὰ τὴν ἁμαρτίαν, ἀλλὰ καὶ κόσμος νέος ἀνέκυψεν ἐκ σοῦ. Ἐκ ποῦ, ὦ νὺξ ἀγγελοῦμνητε, ζωὴ ἀνέθορε καὶ φῶς, ἀλήθεια καὶ ἔλεος, δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη. Σὺ τὸν Θεὸν ἐπὶ τῆς γῆς μᾶς ἔφερες, καὶ εἰς ἡμᾶς τὴν κλίμακα σὺ ἔδωκες, δι' ἧς φερόμεθα πρὸς τὸν Θεόν.

Ὦ φωτοδότις νὺξ καὶ ζεῖδωρος! Σὺ τὴν ἐλπίδα μᾶς ἐδώρησες, καὶ εἰς λαὸν πλανώμενον σὺ ἔδωκας ποιμένα. Εὐλογημένη ἔσο, νὺξ θεόπεμπτος. Ἀφοῦ τ' ἄστρον σου ἀνέτειλε, κ' οἱ τάφοι ἔτι κατηυγάσθησαν.

Χάρις εἰς σέ, δὲν μᾶς τρομάζει ἡ σκοτία τοῦ ἀγνώστου σήμερον. Σὺ τὰς ὁδούς μας κατεφώτισας, καὶ ὑπερτέρους τοῦ θανάτου μᾶς κατέστησας. Καὶ ὅταν, ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἀφιπτάμεναι, πρὸς τὸν πατέρα τὸν οὐράνιον θὰ ἀνερχώμεθα, ὁ ὕμνος κ' ἡ εὐγνωμοσύνη μας πρὸς σὲ θὰ ἦνε, νὺξ ἁγία, οὐρανοπέμπτος, τοῦ σκότους φυγεδεύτρια, ἥτις τὰς τρίβους τῆς ζωῆς μας κατεπλημμύρησας μὲ φῶς.

ΠΑΝΑΡΕΤΟΥ Χ. ΔΟΥΛΗΓΕΡΗ, ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΕΚΟΜΕΝΟΥ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΚΗΡΥΓΜΑΤΟΣ ΤΗΣ "ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ,,

(Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγούμενον ἀριθμόν).

Πρὸς τὸ Σεβαστὸν Συμβούλιον τοῦ Συλλόγου τῆς «Ἀναπλάσεως»

Ἀγαπητοὶ Συνάδελφοι·

Ἐξ Ἁγυιᾶς μετέβην διὰ Λαρίσσης εἰς Βόλον καὶ αὐθημερὸν ἀνεχώρησα εἰς Ἀργαλαστήν, καὶ ἐκεῖθεν εἰς Λαῦκον τοῦ Πηλίου, ἔνθα εἶχον προσκληθῆ. Μετὰ τετραήμερον δὲ αὐτόθι διαμονὴν καὶ ἐξ ὁμιλίας, τὰς ὁποίας ἐξεφώνησα εἰς τὰ δύο ταῦτα μέρη, ἐπέστρεψα εἰς Βόλον, ἀποκομίζων λαμπροτάτας ἐντυπώσεις ἔκ τε τῆς προθυμίας τῶν κατοίκων καὶ τῆς ὡραίας τοποθεσίας τῶν μερῶν ἐκείνων.

Ἐν Βόλῳ ὡμίλησα ἐνκλλαξ τετράκις εἰς τὰς δύο ἐκεῖ κεντρικὰς Ἐκκλησίας. Εἰς τοὺς ἐν Βόλῳ φίλους καὶ ἀδελφοὺς ἐν Κυρίῳ ὀφείλω πολλὰς χάριτας διὰ τὴν χριστιανικὴν των ἀγάπην καὶ τὰ ἀδελφικὰ αἰσθήματά των καὶ τὰς περιποιήσεις των. Ἐκ Βόλου ἀνεχώρησα εἰς Βελεστῖνον πρὸς ἐκπλήρωσιν ὑποσχέσεως, ἣν εἶχον δώσῃ εἰς τὸν ἐμβριθῆ ἑλληνοδιδάσκαλον καὶ ἐνάρετον οἰκογενειάρχην, τὸν συνδημότην μου κ. Ἀθανάσιον Γριτσόπουλον, ἐκεῖθεν δὲ μετὰ δύο ὁμιλίας, ἃς ἐξεφώνησα, ἀνεχώρησα διὰ τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ Περσουφλί μετέβην εἰς Ἀλμυρόν, εἰς τόπον ἐνθουσιώδη καὶ θρησκευτικώτατον.

Ὁ Ἀλμυρὸς ἀμιλλᾶται ἐν τῇ πρώτῃ γραμμῇ πρὸς πολλὰ ἄλλα μέρη ὑπὲρ τοῦ πρωτείου τοῦ θρησκευτικοῦ ζήλου. Ἅμα τῷ ἀκούσματι ὅτι ἀφικόμην καὶ θὰ ὡμίλουν ἀμέσως τὸ ἑσπέρας ἐκεῖνο, κλείσαντες ἀνεξαιρέτως πάντα τὰ καταστήματα, συνεκεντρώθησαν πάντες ἐν ὑπαίθρῳ, καίτοι ἐκ τοῦ βροχεροῦ καιροῦ ὁ τόπος ἦτο λίαν πηλώδης. Τὸ δὲ Δημοτικὸν Συμβούλιον Ἀλμυροῦ, συνελθὸν εἰς συνεδρίαν ἀέμσως τὴν ἑπομένην, ἐψήφισεν εὐχαριστήριον ψήφισμα, ὅπερ μοι διεβίβασεν ὁ αὐτόθι Δήμαρχος κ. Κομνόπουλος.

Λυπηρὸν ὅμως συναίσθημα μένει εἰσέτι εἰς τὴν ψυχήν μου, διότι ἠθέλησα κατ' ἀναπόδραστον ἀνάγκην, ἕνεκα τοῦ ἐπελθόντος χειμῶνος, νὰ κορέσω τὴν ἀδυσώπητον ἐκείνην θρησκευτικὴν δίψαν τῶν ζηλωτῶν κατοίκων τοῦ Ἀλμυροῦ μὲ σταγόνας μόνον πνευματικῆς δρόσου, μὲ δύο μόνον ὁμιλίας, μεθ' ἃς αὐθημερὸν ἀνεχώρησα πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ Πλατάνου, τῆς Σούρπης καὶ τῆς Ἀμαλιαπόλεως (Νέας Μιτζέλας)· ἐκεῖθεν δὲ διεπεραιώθην εἰς τὴν παραλίαν τοῦ Ἀλμυροῦ, ὅθεν, ἐπιβιβασθεὶς εἰς τὸ ἀτμόπλοιον, ἀφικόμην τὸ δεύτερον εἰς Λαμίαν διὰ Στυλίδος κατὰ παρακλήσεις πολλῶν ἐκ τῶν ἐκεῖ φίλων καὶ ὅπως ἀντιληφθῶ ἰδίοις ὄμμασι τῆς ἐπελθούσης ἐπὶ τὰ κρείττω μεταβολῆς κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐκεῖθεν ἀπουσίας μου διότι καὶ ἡ πόλις ἠθικῶς ἐξυγιάνθη καὶ οἱ ἱεροὶ ναοὶ ἤλθον εἰς ἐπικοινωνίαν μὲ τὸν πολὺν κόσμον, καὶ σχολὴ νυκτερινὴ τῶν ἀπόρων μετὰ ἑσπερινῶν μαθημάτων διὰ τὸν λαὸν ἐγένετο, τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ ῥέκτου Νομάρχου κ. Σπανίδου ἐν συμπράξει μετὰ τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Φθιωτίδος κ. Κωνσταντίνου, ὅστις, ἀπουσιάζων κατὰ τὴν πρώτην εἰς Λαμίαν ἄφιξίν μου, ἐπιδεξιάτο ἐν πάσι μεγίστην εὐμένειαν καὶ προθυμίαν κατὰ τὴν δευτέραν ταύτην, καθ' ἣν, καίτοι ἦτο βροχὴ ἐν πλημμύρᾳ, ὅμως ὁ ζηλωτὴς κόσμος συνέτρεξε καὶ εἰς τοὺς τρεῖς ἱεροὺς ναούς, ἔνθα ἐγένοντο κατὰ σειρὰν τρεῖς ὁμιλίαι.

Ἀναχωρήσαντες ἐκ Λαμίας διὰ Στυλίδος ἐφθάσαμεν μετὰ δεκαεξάωρον πλοῦν εἰς Λαύριον, ἔνθα ἐξῆλθον τὴν παραμονὴν τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου, πρὸς τιμὴν τοῦ ὁποίου ὁ αὐτόθι φερώνυμος ναὸς ἐτέλει τὴν ἑπομένην πανήγυριν. Ἐν Λαυρίῳ ὡμίλησα αὐθημερὸν δίς, τὴν πρωΐαν δηλονότι καὶ τὸ ἑσπέρας, ἐν ἀσυρματικῇ συναθροίσει, τὴν δὲ ἐπιοῦσαν, πρώτην Δεκεμβρίου, διὰ τοῦ σιδηροδρόμου ἀφικόμην ἐνταῦθα ὑγιὴς ἀλλὰ κατεπεπονημένος.

Κατὰ τὸ διαρρεῦσαν τρίμηνον σχεδὸν διάστημα τῆς περιοδείας μου περιελθὼν τὰ κυριώτερα μέρη πέντε νομῶν τοῦ Κράτους, τοῦ νομοῦ δηλαδὴ Φθιωτίδος καὶ τῶν τεσσάρων νομῶν τῆς Θεσσαλίας, ἐξεφώνησα 97 ὁμιλίας εἰς τὸν λαὸν ἐν ὑπαίθρῳ καὶ ἐν ταῖς τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίαις κατὰ τὰς ἑορτὰς καὶ ἐν καιρῷ βροχῆς ἢ ψύχους, πρὸς τὸν στρατόν, πρὸς μαθητὰς καὶ πρὸς τοὺς ἐν ταῖς φυλακαῖς κρατουμένους.

Ἡ κατάστασις τῶν διαφόρων μερῶν, ὡς ἀντελήφθην, δὲν εἶνε καθόλου εὐχάριστος, ποικίλλει δὲ τὸ κακὸν κατὰ βαθμοὺς ἀναλόγως τοῦ ἀγαθοῦ ἢ κακοῦ παραδείγματος τῶν προϊσταμένων τοῦ λαοῦ καὶ τῆς τιμωρίας ἢ ἀτιμωρησίας καὶ προστασίας τῶν ἐγκλημάτων, καὶ τῆς διαφορᾶς ἀπὸ μέρους τῆς δικαστικῆς καὶ τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας.

Τὸ ἔργον μου ὑπῆρξεν οὐ μόνον ἐργῶδες ἀλλὰ καὶ ἀνιαρόν, διότι ἤμην ἠναγκασμένος καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς περιοδείας μου νὰ ἐκριζῶ ζιζάνια καὶ νὰ κόπτω ἀκάνθας ὁμιλῶν κατὰ παντοειδῶν κακιῶν, χωρὶς ποτε διὰ τῆς ἐλλείψεως τῶν ἀκανθῶν νὰ λαμβάνω τὴν εὐχάριστον εὐκαιρίαν νὰ ῥίπτω ἀνέτως τὸν πνευματικὸν σπόρον, νὰ ὁμιλῶ ἐπὶ εἰδικῶν περὶ ἀρετῆς θεμάτων.

Τὸ μόνον δέ, τὸ ὁποῖον μὲ ἐνεθάρρυνε καὶ ἀδιάπτωτον ἐτήρει τὸ ἠθικόν μου καὶ πτέρυγας οὕτως εἰπεῖν μοι ἔδιδε καὶ πρόξενον ἐγίνετο ὅπως λησμονῶ τοὺς κόπους τῆς ἐπιμόχθου καθημερινῆς ἐργασίας τοῦ κηρύγματος καὶ τῶν ταξειδίων, ἦτο ἡ ἀγία ὄντως προθυμία παντὸς τοῦ ἑλληνικοῦ κόσμου, τὸν ὁποῖον εἶδον, καὶ ἡ ἱερὰ ὄρεξις περὶ τὴν ἀκρόασιν τῆς θείας διδασκαλίας καὶ ἡ γενικὴ ἐκδήλωσις τῆς εὐγνωμοσύνης, διότι δὲν ὑπῆρξε μέρος ἐξ ὅσων διῆλθον, τοῦ ὁποίου οἱ κάτοικοι νὰ μὴ ἐξεδήλωσαν μυρίας εὐγνωμοσύνας πρὸς τὸν Σύλλογον μετὰ τῆς γενικῆς ἐγκαρδίου εὐχῆς ὅπως μὴ λησμονήσωμεν καὶ ἐν μέλλοντι νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὸν τόπον αὐτῶν. Πρὸς δέ, ὡς ἐκ τῶν ὑστέρων ἀποδείκνυται, ἡ ἐκδηλωθεῖσα συναίσθησις δὲν ἦτο φαινόμενον στιγμιαίου ἐνθουσιασμοῦ, ἀλλὰ μετάνοια ἐκ βαθείας συνειδήσεως, διότι ἡ ἐξακολουθοῦσα συγκέντρωσις τῶν χριστιανῶν εἰς τοὺς ἱεροὺς ναούς, ὧν τὰ εἰσόδημα ὑπερηυξήσαν,

κατὰ τὰς ἐκεῖθεν τελευταίας πληροφορίας, σημαίνει ὅτι εἰσέτι μᾶς περιμένει ὁ ἀγρὸς τῆς ἠθικῆς συνειδήσεως καὶ πρέπει νὰ σπεύσωμεν ἐφ' ὅσον εἶνε καιρός, διότι ἡ πολλὴ ξήρανσις καὶ τὸ ἀκαλλιέργητον θὰ φέρῃ τὴν ἀπολίθωσιν, τὴν ἐθνικὴν πώρωσιν.

Πρὸς τούτοις ἐκ πολλῶν μερῶν, ἐπιμόνως δὲ ἀπὸ τεσσάρων, μοὶ ἐζήτησαν νὰ τοῖς συστήσω καταλλήλους ἱεροκήρυκας μισθοδοτηθησομένους γενναίως ἀπὸ μέρους τῶν Δήμων καὶ τῶν Κοινοτήτων. Διὰ τῆς φωτιστικῆς ἐργασίας τοῦ θείου κηρύγματος συναισθάνονται οἱ ἄνθρωποι τὴν ἔλλειψιν τῆς πνευματικῆς τροφῆς καὶ τὴν ἐκ τούτου σοβαρὰν ἀπώλειαν, καὶ οὕτω διεκνίζεται στάδιον ἐντίμου ἐθνικῆς καὶ σωτηριωδεστάτης ἐργασίας διὰ τοὺς καλοὺς νέους, οἵτινες μέλλουσι νὰ γίνωσιν ἐπιστήμονες, τοὺς ὁπωσδήποτε, ἐὰν δὲν παρασύρῃ ἡ κουφονοια τῆς θρησκευτικῆς ψυχροτητος, θὰ φωτίσῃ ὁ ὀρθὸς λόγος, καὶ ἀντὶ νὰ θέλωσι νὰ γίνωνται ἰατροὶ καὶ δικηγόροι, θὰ τραπῶσιν εἰς τὰς θεολογικὰς σπουδάς, ἀφοῦ μάλιστα σήμερον κινδυνεύομεν νὰ ἔχωμεν πλείονας ἰατροὺς καὶ δικηγόρους ἢ ἀσθενεῖς καὶ διαδίκους, καὶ οὕτω οὐχὶ σπανίως ἐκφαυλίζουσιν οἱ πολλοὶ τὸν χαρακτῆρά των πολλάκις ὑπὸ πείνης πιεζόμενοι.

Ταῦτα ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ἀνακοινῶν πρὸς ὑμᾶς, ἀγαπητοὶ συνάδελφοι, ἐπιφυλάσσομαι μὲ πρώτην εὐκαιρίαν νὰ δημοσιεύσω ἐν ἰδιαιτέρᾳ πραγματείᾳ λεπτομερὲς ἡμερολόγιον τῆς ἀποστολῆς μου, καθ' ὅτι πέπεισμαι, ὅτι ἡ ἐξιστόρισις τῶν καθέκαστα τῆς τριμήνου περιοδείας μου θέλει εἶναι οὐ μόνον διδακτικὴ καὶ ὑπὸ πλείστας ὄψεις ὠφέλιμος, ἀλλ' ὡς ἐκ τῆς ἐκτυλίξεως τοσαύτης ποικιλίας γεγονότων θέλει καταστῇ καὶ λίαν ἐπαγωγὸς καὶ τερπνή.

Ἐν τέλει ἐκδηλῶν τὸ πρὸς ὑμᾶς βαθύτατον σέβας μου

Διατελῶ ἐν ἀγάπῃ καὶ ὑπακοῇ

Ὁ ὑμέτερος συνάδελφος καὶ ἀπεσταλμένος τῆς «Ἀναπλάσεως» ἱεροκήρυξ

Ἀρχιμ. **Πανάρετος Χ. Δουληγέρης.**

ΑΙ ΑΡΧΑΙ

[170]

ΑΙ ΚΥΡΙΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΙ

ΕΦ' ΩΝ ΤΟ ΚΑΝΟΝΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΑΝΑΤΟΛ. ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΣΤΗΡΙΖΕΤΑΙ

(Συνέχεια τῶν ἐν ἀριθ. 155)

Η'. Οἱ κυβερνῆται τῆς Ἐκκλησίας.

§ 48. Ἡ Ἐκκλησία πρὸς τακτικὴν καὶ ἀσφαλῆ διεξαγωγὴν τοῦ ὑψηλοῦ αὐτῆς προορισμοῦ ἔσχεν ἀπὸ τῆς συστάσεως αὐτῆς θεσμούς τινας καὶ διατάξεις, δι' ὧν ὁ ἐν αὐτῇ βίος ἐν τάξει καὶ ἁρμονίᾳ προάγεται καὶ ὁ ὑψηλὸς σκοπὸς τοῦ θεμελιωτοῦ αὐτῆς ἀκωλύτως πραγματοῦται. Τὴν ἀρχὴν δέ, τὴν πρόοδον καὶ τὴν τελείωσιν τῶν θεσμῶν τούτων καὶ διατάξεων εἴδομεν ἐκτυλισσομένην καὶ ἀναπτυσσομένην ἐν τοῖς τρισὶ πρώτοις κεφαλαίοις τῆς παρούσης Πραγματείας. Νῦν δὲ ζητοῦμεν νὰ ἐξεύρωμεν καὶ καθορίσωμεν κατὰ τὰς πηγὰς ταύτας τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας τὰ πρόσωπα καὶ τὰ τούτων καθήκοντα, δι' ὧν οἱ εἰρημένοι θεσμοὶ ἐν τῷ βίῳ τῆς Ἐκκλησίας ἐφαρμόζονται καὶ πρὸς τὰς ἑκάστοτε ταύτης ἀνάγκας ἀκριβέστερον καὶ σοφωτέρον διαπλάσσονται καὶ διατυποῦνται συμφώνως πάντοτε πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ πρώτου αὐτῆς νομοθέτου, τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Λόγου, τῶν Ἀποστόλων, τῶν Συνόδων καὶ τῶν μετέπειτα τῆς Ἐκκλησίας κυβερνητῶν, οἵτινες τοῖς ἴχνεσι τῶν προκατόχων αὐτῶν ἐσπουδάσαν.

Τὰ πρόσωπα λοιπόν, ἅτινα εἶναι ὡρισμένα ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς Ἐκκλησίας πρὸς κυβέρνησιν αὐτῆς, εἶναι, ὡς ἄνω ἐσημειώσαμεν (κεφ. Δ'. § 29. Πρβλ. καὶ κεφ. Ϛ'. § 34, 35), ὁ κλῆρος. Οὗτος πλὴν τῆς τελέσεως τῶν ἱερῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ πράξεων καὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ θείου λόγου κέκτηται προσέτι τὴν ἐξουσίαν τῆς κυβερνήσεως τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ ἐπιγείῳ αὐτῆς ἐμφανείᾳ. Τὴν ἐξουσίαν δὲ ταύτην προσέλαβεν ὁ κλῆρος τῆς ὀρθοδόξου ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας διὰ τῆς ἀδιαλείπτου συνεχείας τῆς διαδοχῆς παρὰ τῶν Ἀποστόλων. Ὅπως οὗτοι, ὡς ἀνωτέρω εἴπομεν (κεφ. Β', § 15, 16), ἐμεριμνῶν περὶ πάντων τῶν κλάδων τῆς ἐκκλησιαστικῆς κυβερνήσεως, ἤτοι περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας ἐν γένει [1]), περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς νομοθεσίας [2]), περὶ τῆς τιμωρίας τῶν ἀπειθούντων δι' αὐστηρῶν ἐπιτιμίων καὶ παντελοῦς ἐκβολῆς ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας [3]), περὶ τῆς κατοχῆς τῶν ἐκκλησιαστικῶν λειτουργημάτων [4]) καὶ περὶ ἄλλων νομοθετικῶν καὶ διοικητικῶν διατάξεων πρὸς τελειοτέραν τῆς Ἐκκλησίας κυβέρνησιν, οὕτω καὶ ὁ κλῆρος τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας ἰδίᾳ καὶ ἐν Συνόδοις ἐφρόντισεν ἀνέκαθεν περὶ τῆς ὡς οἷόν τε τελειοτέρας αὐτῆς διευθετήσεως καὶ διακοσμήσεως.

Τὰ πρὸς ἀκριβῆ καὶ τελείαν κυβέρνησιν τῆς Ἐκκλησίας ἀναγκαιότατα καθήκοντα τῶν ἐκκλησιαστικῶν Ἀρχῶν (τοῦ ἐπισκόπου, ἀρχιεπισκόπου, μητροπολίτου, πατριάρχου) δύνανται νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς τὰ ἑξῆς κύρια καὶ γενικώτατα ἔργα· α'.) εἰς τὴν ἀνωτέραν ἐπιτήρησιν καὶ τὴν ἄγρυπνον φυλακὴν τῆς τηρήσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνων, περὶ τὴν ἀνόθευτον διδασκαλίαν τοῦ θείου λόγου, τὴν ἀκριβῆ τέλεσιν τῶν μυστηρίων καὶ τὴν ἀνυπόκριτον χριστιανικὴν ἠθικὴν τῶν λειτουργῶν τῆς Ἐκκλησίας, οἵτινες, οὕτω μόνον πράττοντες, δύνανται νὰ γίνωνται τύποι καὶ ὑποδείγματα εὐσεβείας εἰλικρινοῦς καὶ βίου ἠθικοῦ τοῖς πιστοῖς· οὐδὲ ἐπαγγέλλονται νὰ διαπαιδαγωγήσωσι καὶ ἐπὶ τὸ τελειότερον νὰ προαγάγωσιν· β'.) εἰς τὴν τῆς Ἐκκλησίας ἀστικὴν δικαιοδοσίαν εἰς ταύτην ὑπάγονται, ὡς ἐν παραδείγματι, αἱ ἄδειαι τῶν γάμων μετὰ προηγουμένην ἀκριβῆ ἐξέτασιν τῶν τῆς συγγενείας βαθμῶν, τὰ διαζύγια, αἱ χειροτονίαι καὶ ἕτερα· γ'.) εἰς τὴν τῆς Ἐκκλησίας ποινικὴν δικαιοδοσίαν, εἰς ἣν ἀνήκουσι κατὰ τὰ παραπτώματα ἡ ἀποφάσεις τῶν μυστηρίων, ἡ ἀποπομπὴ ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας, ἡ καθαίρεσις καὶ τὰ τούτοις ὅμοια· δ'.) εἰς τὴν τῶν οἰκονομικῶν τῆς Ἐκκλησίας κυβέρνησιν, εἰς ἣν ὑπάγονται αἱ ἐκμισθώσεις τῶν ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων, αἱ ἐκμισθώσεις τῶν διαφόρων ἔργων τῶν ἱερῶν ἱδρυμάτων καὶ ἕτερα πλείω, ὧν λόγος γίνεται ἐν ἐκτάσει ἐν τῷ περὶ τῆς περιουσίας τῆς Ἐκκλησίας Μέρει τοῦ κανονικοῦ Δικαίου. Τούτοις δὲ δύναται νὰ προστεθῇ καὶ πέμπτον ἔργον τῶν ἀνωτέρων τῆς Ἐκκλησίας Ἀρχῶν, τὸ τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας συμφώνως πάντοτε πρὸς τὸ πνεῦμα τῶν ἱερῶν κανόνων καὶ ἐν περιπτώσει, καθ' ἃς αἱ ἀνάγκαι τοῦ βίου τοῦτο ἀπαιτοῦσι πρὸς τελειοτέραν διεξαγωγὴν τοῦ ὑψηλοῦ σκοποῦ τῆς Ἐκκλησίας.

§ 47. Ἐν τῇ δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ τὸ διοικητικὸν ἔργον τῶν λειτουργῶν αὐτῆς ἀνεπτύχθη τὰ μέγιστα ἕνεκα τῆς μακροχρονίου ἐπιστημονικῆς ἐξεργασίας καὶ τῆς εὐμεθόδου ἐφαρμογῆς τοῦ Δικαίου αὐτῆς, καθ' οὗς χρόνους ἡ ἀνατολικὴ Ἐκκλησία ἠναγκάζετο μόνον νὰ μεριμνᾷ περὶ τῆς ἑαυτῆς ὑπάρξεως καὶ τῆς ἀνοθεύτου καὶ ἀκεραίου διαφυλάξεως τοῦ κληρονομηθέντος αὐτῇ πολυτιμήτου καὶ μεγάλου θησαυροῦ· «Κατὰ τινα ἐν αὐτῇ τῇ φύσει τοῦ πράγματος κειμένην διαφορὰν λέγει ὁ Walter,[1]) πάντα τὰ ἐκκλησιαστικὰ λειτουργήματα ὑπάγονται εἰς δύο συστήματα». Ἕνεκα μὲν τούτων ἀναφέρονται εἰς τὴν ἐπιτέλεσιν τῶν ἱερῶν πράξεων καὶ τὴν ὑπουργίαν τοῦ Θυσιαστηρίου, ἤτοι εἰς τὸ μυστηριῶδες τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ βίου μέρος, ὅπερ πρὸ τῆς προσλήψεως τῶν πνευματικῶν χαρισμάτων δὲν δύναται νὰ ἐξασκηθῇ. Τὰ λειτουργήματα ταῦτα ὁμοῦ ὀνομάζονται ἡ ἱεραρχία τῆς χειροτονίας (hierarchia ordinis) ἀνήκουσι δ' ἐνταῦθα οἱ ἐπίσκοποι, οἱ πρεσβύτεροι, οἱ διάκονοι καὶ οἱ πέντε πρὸς τὰ κάτω βαθμοί. Ἕτερα δ' ἀναφέρονται μόνον εἰς τὴν ἐξωτερικὴν τῆς Ἐκκλησίας κυβέρνησιν καὶ δύνανται νὰ ἐξασκηθῶσιν ὑπὸ τοῦ πρὸς ταῦτα προσηκόντως κεκλημένου, καὶ πρὶν ἔτι οὗτος χειροτονηθῇ, ἡ μέρη τινὰ τῆς κυβερνήσεως ταύτης διαρκῶς ἀνατίθενται εἰς ἀχειροτόνητα πρόσωπα. Τὰ λειτουργήματα ταῦτα ὀνομάζονται ἡ ἱεραρχία τῆς ἐκκλησιαστικῆς κυβερνήσεως (hierarchia jurisdictionis), τάσσονται δ' ἐν τούτοις οἱ ἐπίσκοποι μετὰ τῶν βοηθῶν καὶ ὑποστηρικτῶν αὐτῶν, οἱ ἀρχιεπίσκοποι, οἱ πρωτεύοντες (die Primaten), οἱ ἔξαρχοι καὶ οἱ πατριάρχαι, ἐνθα οὗτοι ἔτι ὑφίστανται, καὶ ὁ Πάπας μετὰ τῶν βοηθῶν τῆς κυβερνήσεως αὐτοῦ.» Κατὰ ταῦτα ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἐξουσία (potestas ecclesiastica) τῆς δυτικῆς Ἐκκλησίας συμφώνως πρὸς τὸ ἔργον τῶν λειτουργῶν αὐτῆς διαιρεῖται εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ἱεραρχίαν (potestas ecclesiastica interna) καὶ τὴν ἐξωτερικὴν ἱεραρχίαν (potestas ecclesiastica externa), ὡς ὠνομάζοντο τὰ εἴδη ταῦτα τῆς καθόλου ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας ἐν τῇ μεσαίωνι.

Ἡ διαίρεσις ὅμως αὕτη ὑπέστη ἀναγκαίως ἀλλοίωσίν τινα μετὰ τὴν ἀνακήρυξιν τοῦ δόγματος τοῦ ἀλαθήτου τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Ἐκκλησίας ταύτης ἐν τῇ καθόλου διοικήσει αὐτῆς· διότι νῦν τὰ δύο δικαιοκρατικὰ συστήματα ἱεραρχίας τῆς ἀνωτέρω ἐκτεθείσης ἐξουσίας τῆς δυτικῆς Ἐκκλησίας ἀπερροφήθησαν ἐν τῷ ἀλαθήτῳ τοῦ Πάπα καὶ δὲν δύνανται νὰ ὑπάρχωσιν ὡς ὑφίστανται πρὸ τῆς δογματίσεως τῆς ἀναμαρτησίας. Κατὰ τὴν ἔννοιαν δὲ τοῦ δόγματος τούτου εἶναι δυνατὸν διὰ μιᾶς διατάξεως ἢ ἐγκυκλίου, ἐννοεῖται πάντοτε ἀλαθήτου, τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ μονάρχου τῆς Ἐκκλησίας ταύτης νὰ ἀνατραπῶσιν οἱ ὁρισμοὶ κατ' ἀκολουθίαν ἡ hierarchia ordinis νὰ μετατραπῇ εἰς hierarchiam jurisdictionis καὶ τἀνάπαλιν. Δὲν ἀπαιτεῖται δὲ μεγάλη διανοητικὴ δύναμις, ὅπως ἐννοήσῃ τις ὅτι ἐν ταῖς δεσποτικαῖς μοναρχίαις οἱ νόμοι ἐξαρτῶνται ἀείποτε ἐκ τῆς θελήσεως ἑνὸς ἀνδρός, ὅστις ἐὰν νομισθῇ καὶ ἀλάθητος, δύναται ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου κωλύματος νὰ μεταβάλῃ τὸ πᾶν κατὰ τὸ δοκοῦν ἐν τῷ Κράτει αὐτοῦ.

(Ἀκολουθεῖ) **Δημήτριος Ζωμποπούλος.**

Ο ΡΑΒΒΙΝΟΣ ΙΣΑΑΚ Μ.

ΠΙΣΤΕΥΣΑΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟΝ

ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΤΟΝΗΘΕΙΣ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ

πλήρης ἐνδιαφέροντος καὶ ποικίλων περιπετειῶν,

καὶ Ἔκθεσις ἁπασῶν τῶν Προφητειῶν τῆς Παλαιᾶς διαθήκης περὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,

ὑπὸ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Χ. ΑΜΒΡΑΖΗ

Καθηγητοῦ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ ἀριθ. 156).

— Βεβαίως, εἶπον, αὐτὸ εἶνε τὸ συνετώτερον.

Ἂς ἴδωμεν ἐν πρώτοις, ποῦ γεννᾶται ὁ Μεσσίας; Ἡ ἱστορία λέγει, ὅτι ὁ Μεσσίας τῶν Χριστιανῶν ἐγεννήθη ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας. Ἰδού, τί λέγει ἡ *Μπερὶθ Χαδεσά* «Ἀκούσας δὲ Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς ἐταράχθη, καὶ πᾶσα ἡ Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ. Καὶ συνάξας πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ, ἠρώτα νὰ μάθῃ παρ' αὐτῶν, ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται. Ἐκεῖνοι δὲ εἶπον πρὸς αὐτόν, ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας· διότι οὕτως εἶνε γεγραμμένον διὰ τοῦ Προφήτου».

— Εἰξεύρεις, Σεμουέλ, ποῖος εἶνε ὁ Προφήτης, ὁ ὁποῖος προφητεύει τὴν γέννησιν τοῦ Μεσσίας;

— Ποῖος;

— Ὁ Μιχαίας. Ἀνοῖξον τὸν Μιχαίαν· εὑρὲ τὸν 2ον, 4ον καὶ 5ον στίχον τοῦ Ε'. κεφαλαίου. Τί ἀναγινώσκεις;

Καὶ ὁ Σεμουὲλ ἀνέγνω:

— Στίχ. 2. Καὶ σύ, Βηθλεὲμ Εὐφραθά, ἡ μικρὰ ὥστε νὰ ἦσαι μεταξὺ τῶν χιλιάδων τοῦ Ἰούδα, ἐκ σοῦ θέλει ἐξέλθει εἰς ἐμὲ ἀνὴρ διὰ νὰ ἦναι ἡγούμενος ἐν τῷ Ἰσραήλ, τοῦ ὁποίου αἱ ἔξοδοι εἶναι ἀπ' ἀρχῆς, ἀπὸ ἡμερῶν αἰῶνος... 4ος. Καὶ θέλει σταθῇ καὶ ποιμάνει ἐν τῇ ἰσχύϊ τοῦ Κυρίου, ἐν τῇ μεγαλειότητι τοῦ ὀνόματος Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν... 5. Καὶ οὗτος θέλει εἶσθαι εἰρήνη».

---

1) Πράξ. ιε'. 28. 29. 41. ις'. 4.

2) Δ'. Πρὸς Τιμόθ. γ'. 12-12.

3) Δ'. Πρὸς Κορινθ. β'. 18-21. ε'. 1-7. Β'. Πρὸς Κορινθ. ιγ'. 10. Δ'. 20 Πρὸς Τιμόθ. α'. κλ.

4) Πράξ. ϛ'. 1-6. ιδ'. 23

1) Ἔνθα ἀνωτέρω, ἔκδ. 4, § 24

— Ἡ γέννησις τοῦ Μασσίαχ εἶναι φανερὰ ἐκ τῶν Προφητῶν, εἶπεν ὁ Σεμουέλ· ἀλλ' ἐν πρᾶγμα δὲν ἐννοῶ, τὸ ἑξῆς· Τί θέλει δηλ. νὰ πράξῃ ὁ Μιχαΐας διὰ τῆς φράσεως «τοῦ ὁποίου αἱ ἔξοδοι εἶναι ἀπ' ἀρχῆς, ἀπὸ ἡμερῶν αἰῶνος».

— Εὐκολώτατον, ἀπεκρίθην· τὴν αἰωνιότητα τοῦ Μασσίαχ ὡς Θεοῦ. Ἐπειδὴ γεννᾶται ὡς ἄνθρωπος, διὰ νὰ μὴ νομίσωμεν, ὅτι εἶναι μόνον ἄνθρωπος, ὁ μὲν Μιχαΐας λέγει: «τοῦ ὁποίου αἱ ἔξοδοι εἶναι ἀπ' ἀρχῆς ἀπὸ ἡμερῶν αἰῶνος»· ὁ δὲ Ἠσαΐας «καὶ ἡ ἐξουσία θέλει εἶσθαι ἐπὶ τὸν ὦμον αὐτοῦ» (1), καὶ εἰς ἄλλο κεφάλαιον «ἀπὸ καταβολῆς καὶ κρίσεως ἀνηρπάγη· τὴν δὲ γενεὰν Αὐτοῦ τίς θέλει διηγηθῆ» (2)· ἡ δὲ Μπερὶθ Χαδεσὰ «ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος»(3).

— Περίεργον! ἐνῷ, ὡς γνωρίζεις, οἱ Ῥαββῖνοι καὶ ὁ Ἰουδαϊκὸς λαὸς περιμένουσι τὸν Μεσσίαν ὡς ἁπλοῦν ἄνθρωπον, εἶπεν ὁ Σεμουέλ.

— Ἂν ὁ Μασσίαχ ἦναι ἁπλοῦς ἄνθρωπος, εἶναι ἀδύνατον νὰ σώσῃ τὸν Ἰσραὴλ καὶ πάντα τὰ ἔθνη. Ἐπικατάρατος, ὅστις ἐλπίζει ἐπ' αὐτόν, ἂν ἦναι ἁπλοῦς ἄνθρωπος. Τὴν κατάραν ταύτην ἐκφωνεῖ ὁ Κύριος διὰ τοῦ προφήτου Ἱερεμίου λέγων· «Ἐπικατάρατος ὁ ἄνθρωπος, ὅστις ἐλπίζει ἐπὶ ἄνθρωπον, καὶ κάμνει σάρκα βραχίονα αὐτοῦ, καὶ τοῦ ὁποίου ἡ καρδία ἀπομακρύνεται ἀπὸ τοῦ Κυρίου» (4). Καὶ τοὐναντίον· «Εὐλογημένος ὁ ἄνθρωπος ὁ ἐλπίζων ἐπὶ Κύριον, καὶ τοῦ ὁποίου ὁ Κύριος εἶναι ἡ ἐλπίς» (5). Ἡ Μπερὶθ Χαδεσὰ ἐξηγεῖ ἄριστα τὸ ζήτημα τοῦτο, λέγουσα· «Ἐπεὶ οὖν τὰ παιδία κεκοινώνηκε σαρκὸς καὶ αἵματος, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχε τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι τὸν διάβολον, καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους, ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας· οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται. Ὅθεν ὤφειλε κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν Θεόν, εἰς τὸ ἱλάσκεσθαι τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ· ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθείς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι» (6).

— Ἀλλὰ καὶ τὴν γέννησιν τοῦ Μασσίαχ οἱ Ῥαββῖνοι καὶ ὁ Ἰουδαϊκὸς λαὸς περιμένουσι φυσικήν, ὅπως ὅλων τῶν ἀνθρώπων, δηλ. ἐκ πατρὸς ἀνθρώπου καὶ μητρός.

— Ἀπατῶνται πολύ! διαψεύδει αὐτοὺς ὁ προφήτης Ἠσαΐας, ἀπεκρίθην. Εἰς τὸ Ζ' κεφ. στίχ. 14ον ὁ Ἠσαΐας λέγει τὰ ἑξῆς· «Διὰ τοῦτο ὁ Κύριος Αὐτὸς θέλει σᾶς δώσει *σημεῖον*. Ἰδού, ἡ παρθένος θέλει συλλάβει καὶ γεννήσει υἱόν, καὶ θέλει κληθῆ τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ». Ἂν ἡ Μήτηρ τοῦ Μασσίαχ δὲν ἦναι παρθένος, δὲν γεννήσῃ παρθένος, ἀλλὰ γεννήσῃ, ὅπως ὅλαι αἱ ἄλλαι γυναῖκες, τότε ποῦ εἶναι *τὸ σημεῖον*, ὅπερ θέλει δώσει *Αὐτὸς* ὁ Κύριος; Ἡ ἐκ πατρὸς καὶ μητρὸς φυσικὴ γέννησις, ὅπως γίνεται εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, εἶναι φυσικότης, φυσικὸς νόμος, δὲν εἶναι *σημεῖον*. *Σημεῖον* εἶναι νὰ γεννήσῃ παρθένος, δηλ. ἄνευ ἀνδρός. Τοῦτο δὲ τὸ παιδίον, τὸ ὁποῖον εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο ὁ Προφήτης Ἠσαΐας ὀνομάζει «*Ἐμμανουήλ*», δηλ. Θεὸν μεθ' ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων, τουτέστι Θεάνθρωπον, εἰς τὸ Θ', κεφάλαιον στίχ. 6ον ὀνομάζει «Θαυμαστόν, Σύμβουλον, *Θεὸν ἰσχυρὸν* (Ἐλ Γκιμπόρ), πατέρα τοῦ *μέλλοντος αἰῶνος*, ἄρχοντα εἰρήνης», ὅπερ ὁ Μιχαΐας εἶπε· «Καὶ αὐτὸς θέλει εἶσθαι εἰρήνη».

(1) Ἠσαΐου Θ'. 6. (2) Ἠσαΐου ΝΙ'. 8. (3) Ἰωάν. Α' 1 2. (4) Ἱερεμίου ΙΖ'. 5. (5) Αὐτόθι 7. (6) Ἑβραίους Β'. 14—18.

Ἡ *Μπερὶθ Χαδεσὰ* περιγράφει τὸν ὕμνον τῶν ἀγγέλων οὕτως: «Καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανίου, αἰνούντων τὸν Θεὸν καὶ λεγόντων, Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία» (7)· δηλ. κατὰ τὴν γνώμην τῶν ἐγκριτοτέρων ἑρμηνευτῶν, «Σύ, ὦ Μασσίαχ, εἶσαι δόξα τῷ ἐν ὑψίστοις Θεῷ, (ὅπως εἶπε καὶ ὁ ἴδιος «Ἐγὼ Σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς»(8)]. Σὺ εἰρήνη τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς (9). Σὺ εὐδοκία ἐν τοῖς ἀνθρώποις». — Εἰς ποίους πείθεσαι τώρα, Σεμουέλ, εἰς τοὺς Ῥαββῖνους καὶ τοὺς Ἰουδαίους, οἱ ὁποῖοι περιμένουσι φυσικὴν τὴν γέννησιν τοῦ Μασσίαχ, ἢ εἰς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, ὅπερ διὰ τοῦ προφήτου Ἠσαΐου θέλει παρθένον τὴν Μητέρα τοῦ Μασσίαχ;

— Βεβαίως, εἰς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, ἀνέκραξεν ὁ Σεμουέλ, βλέπω δὲ κατάδηλον τὴν ἀλήθειαν· οἱ Χριστιανοὶ εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο ἔχουσι δίκαιον· εὑρίσκονται ἐν τῇ ἀληθείᾳ. Ἀλλὰ περὶ τοῦ μετὰ ταῦτα βίου τοῦ Μασσίαχ, ὅσα παραδέχονται οἱ Χριστιανοί, ἀναφέρονται ὑπὸ τῶν Προφητῶν, καὶ ἐφαρμόζονται ἀληθῶς εἰς ἐκεῖνον, ὃν παραδέχονται ὡς Μεσσίαν οἱ χριστιανοί;

— Ἡ *Μπερὶθ Χαδεσὰ* ἀναφέρει, ὅτι ὁ Μασσίαχ πολλὰ ἐτέλεσεν εὐεργετικὰ θαύματα· ὅτι ἐθεράπευσε τυφλούς, παραλυτικούς, κωφούς, ὅτι ἀνέστησε νεκρούς, ὅτι διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας· ὅτι ὑπέστρεφε διὰ μειλιχίου καὶ γλυκείας διδασκαλίας τοὺς πεπλανημένους εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδόν· ὅτι ἠγάπα τὰ παιδία καὶ τὴν ἀθωότητα αὐτῶν· ὅτι ἦτο πρᾷος καὶ ἀνεξίκακος πρὸς τοὺς μετανοοῦντας ἁμαρτωλούς. Πάντα ταῦτα λεπτομερῶς ἀναφέρουσιν οἱ προφῆται.

— Ποῖοι προφῆται; ἠρώτησεν ὁ Σεμουέλ.

(Ἀκολουθεῖ).

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

ΠΑΝΑΡΕΤΟΥ Χ. ΔΟΥΛΗΓΕΡΗ

Ο ΦΟΒΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΒΕΒΑΙΟΝ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ

Ἀγαπητοὶ ἀναγνῶσται,

Χαρὰ καὶ λύπη ἐναλλὰξ εἶνε οἱ δύο ἀκόλουθοι τοῦ τραξειδίου τῆς παρούσης ζωῆς ἀναλόγως τῶν κατὰ τὴν ἀντίληψιν ἑκάστου συμβαινόντων χαροποιῶν ἢ λυπηρῶν γεγονότων. Ὅμως ἕνεκα τῆς ἁμαρτίας καὶ διὰ λόγους σωφρονισμοῦ ἐπικρατοῦσιν ἐν τῷ κόσμῳ μᾶλλον αἱ θλίψεις ἢ τὰ χαροποιὰ συνκισθήματα.

Καὶ πάντα μὲν τὰ θλιβερὰ γεγονότα παράττουσι τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' ὁπωσδήποτε τὰ ὑπομένει ὡς παρεπόμενα τῆς παροδικῆς ταύτης ζωῆς ὅπερ δὲ καταταράττει, καταστρέφει καὶ καταπρώγει τὰ σπλάγχνα τοῦ ἀνθρώπου εἶνε ἡ ἰδέα καὶ μάλιστα ἡ πεποίθησις περὶ τῆς προσεγγίσεως τοῦ θανάτου, τοῦ ὁποίου ἄλλη εἰκὼν εἰς τὴν ψυχὴν τῶν ἀνθρώπων ἀπαισιωτέρα καὶ φρικωδεστέρα δὲν ὑπάρχει.

Ἡ παράστασις τῆς εἰκόνος τοῦ θανάτου, κατὰ περίεργον τρόπον, ἔρχεται ὡς ἐντελῶς ἀπρόοπτον πρᾶγμα, ὡς ἀπροσδιόριστος καὶ ἀπροσδόκητος κεραυνός, ἐνῷ ἄλλα συμβαίνοντα εἰς τὸν βίον μας εἶνε μᾶλλον ἀπροσδόκητα· π. χ. ἡ ἀπωλεία

(1) Λουκ. Β'. 13. 14. (8) Ἰωάν. ΙΖ' 3. (9) «Δικαιωθέντες ἐκ πίστεως εἰρήνην ἔχομεν πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ». Ρωμ. Ε'. 1.

τῆς περιουσίας, ἡ πτῶσις ἐκ τινος ἀξιώματος, ἡ ἀφαίρεσις τιμητικῆς τινος θέσεως κλπ., διότι πάντες οἱ ἄνθρωποι δὲν χάνουσι τὰς περιουσίας αὐτῶν οὔτε τὰ ἀξιώματα καὶ τὰς τιμάς· καὶ ἐν τούτοις διὰ αὐτὰ τὰ περισσότερον ἀπροσδόκητα δὲν ἐκπληττόμεθα τόσον, ὅσον ἐκπληττόμεθα μὲ τὴν γνωστοποίησιν ὅτι ὁ δεῖνα ἀπέθανεν.

Ἴσως εἴπῃ τις ὅτι τὴν ἐκπληξιν τὴν προξενεῖ τὸ μέγεθος τοῦ γεγονότος τοῦ θανάτου· ναί, ἀλλὰ πεπείσμεθα ὅτι ἡ βεβαιότης καὶ τὸ ἀναπόδραστον τοῦ θανάτου κατὰ τὸν ὁρισμὸν τοῦ Θεοῦ «ὅτι γῆ εἶ, καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσῃ», κελλιστα ἠδύνατο νὰ ἐξουδετερώσῃ τὸ μέγεθος τοῦ γεγονότος τοῦ θανάτου. Τῇ ἀληθείᾳ καταντῇ παραφρουσύνη νὰ ἰλιγγιῶμεν πρὸ τοῦ φάσματος τοῦ θανάτου καὶ νὰ ἐκπληττώμεθα καὶ ἐννοεῖ νὰ μένωμεν ἀκούοντες τὸν θάνατον τοῦ δεῖνος φίλου ἡμῶν ἢ γνωρίμου ἢ διὰ τὸν προσεγγίζοντα εἰς τὸν ἑαυτόν μας ἢ εἰς τοὺς ἄλλους θάνατον.

Εἶνε μὲν ἀληθές, κατὰ τὸ «θάνατος ἁμαρτωλῶν πονηρὸς»(1) ὅτι τοὺς ὑπερβολικοὺς φόβους τοῦ θανάτου τοὺς προξενεῖ ἡ ἐνοχή μας ἀπέναντι τῆς θείας Δικαιοσύνης, τὴν ὁποίαν τρέμομεν νὰ ἀντικρύσωμεν, ὅπως καὶ οἱ ὁπάδοι τρέμουσιν ἀπέναντι τῶν νόμων τῆς Πολιτείας, τοὺς ὁποίους παρέβησαν· ἀλλὰ τὸ νὰ φαίνηται κατὰ βαθμοὺς εἰς πάντας σχεδὸν ὡς ἀπροσδόκητόν τι ὁ θάνατος, τοῦτο μαρτυρεῖ ὅτι ὁ φαινόμενος θάνατος εἶνε καθ' ἑαυτὸν πρᾶξ πάντας φοβερὰς κατ' ἀναλογίαν ὡς πρᾶξ φύσεν γεγονός, τὸ ὁποῖον προεκλήθη ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας, τὴν ὁποίαν ἐδημιούργησεν ἡ παρακοὴ τῶν Πρωτοπλάστων εἰς τὴν θείαν ἐντολήν. «Ἐπειδή, λέγει ὁ Ἱερὸς Θεοτόκης, ὁ θάνατος ἀχίζει τὰ κατὰ φύσιν ἄγχιστα καὶ κόπτει τοὺς φυσικωτάτους δεσμούς, καὶ χωρίζει τὰ πλασθέντα ἓν μένοντα ἀχώριστα; διὰ τοῦτο ἐπιφέρει ὁ θάνατος τόσην βάσανον καὶ λύπην καὶ ῥῆξιν....»

«Ὁ Θεός, λέγει ἡ Γραφή, ἔκτισε τὸν ἄνθρωπον ἐπ' ἀφθαρσίᾳ, καὶ εἰκόνα τῆς ἰδίας ἰδιότητος ἐποίησεν αὐτόν. φθόνῳ δὲ Διαβόλου θάνατος εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον»(2). Τούτου ἕνεκα πᾶσαν στέρησιν καὶ πᾶσαν τιμωρίαν καὶ οἱανδήποτε πάθησιν προτιμᾷ παρὰ τὸν θάνατον, τοῦ ὁποίου καὶ μόνη ἡ ἁπλῆ ἐνθύμησις εἶνε ἱκανὴ νὰ πληρώσῃ θλίψεως ὑπερβολικῆς καὶ πικρίας τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν. «Ὦ θάνατε, εἶπεν ὁ σοφὸς Σειράχ, ὡς πικρὸν σοῦ τὸ μνημόσυνόν ἐστι.»

Ἡ θρησκεία, ἀγαπητοὶ ἀναγνῶσται, λειαίνει καὶ ἰσοπεδόνει τὰ δύσβατα μέρη τῆς προσκαίρου αὐτῆς ζωῆς μας, ποιεῖται ὁδὰς τριχείας εἰς ὁδοὺς λείας».(3) Ὁ Ἰησοῦς εἶνε ἄριστος πλοηγός, ὅπως μᾶς ὁδηγήσῃ νὰ διέλθωμεν ἀφόβως πάντα τὰ θλιβερὰ ἄτρωτοι, καὶ μάλιστα τὸν φοβερὸν σκόπελον· τοῦ θανάτου, ὁ ὁποῖος κατατραττει πάντοτε τὴν ἡσυχίαν τῶν μὴ ἀκαισθήτων. Ὅπως εἶνε βέβαιον ὅτι ζῶμεν, οὕτως εἶνε βέβαιον ὅτι ὁριστικῶς θαττον ἢ βράδιον θὰ ἀπέλθωμεν τοῦ κόσμου τούτου· «Τίς ἐστιν ἄνθρωπος, λέγει ὁ Δαβίδ, ὃς ζήσεται καὶ οὐκ ὄψεται θάνατον;»(4). Καὶ ὁ θεῖος Παῦλος λέγει «ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν»(5) Τούτου ἕνεκα ἔχομεν ἀνάγκην νὰ εἰμεθα ἀναπόσπαστοι τοῦ πλοηγοῦ Σωτῆρός ἡμῶν, ὃν ὁ Θεός, λέγει ὁ Πέτρος, «ἀνέστησε λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου.» (6)

Ὁ Χριστός, ἀγαπητοὶ ἀναγνῶσται, ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν ἀπενέκρωσε τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, καὶ ὁ θάνατος διὰ τοὺς πιστεύοντας εἰς Χριστὸν κατεστάθη ὄπνος·

(1) Ψ-λμ. ΛΓ' 22. (2) Σοφ. Σολομ. Β' 23—24. (3) Λουκ. Γ'. 5. (4) Ψαλμ. πθ'. 49. (5) Ἑβρ. Θ 27. (6) Πραξ. β'. 24.

«ὦ θάνατος τέθνηκε» κράζει ὁ ὑμνῳδός· διὰ τοῦτο ἔλεγεν ὁ θεῖος Παῦλος «Ποῦ σου, θάνατε, τὸ κέντρον; ποῦ σου, ᾅδη, τὸ νῖκος;» (7)

Ἀλλὰ δυστυχὴς ὁ φοβούμενος τὸν θάνατον, δὲν λύονται διὰ πάντας τοὺς ὅπως δήποτε εἰς Χριστὸν πιστεύοντας, εἰ μὴ εἰς τοὺς πράγματι καὶ ἀληθείᾳ πιστεύοντας καὶ ἐργαζομένους τὰ ἀγαθὰ, οἵτινες, πρὸ τοῦ θανάτου, ὅπου οἱ ἀπηλπισμένοι ὀλιγοπιστοῦσι καὶ ἄθεοι βλέπουσι τὸ χάος, αὐτοὶ ἀντιλαμβάνονται, ὡς ὁ μακάριος Παῦλος, τὴν γέφυραν, δι' ἧς μετάγονται ἀπὸ γῆς κρὸς ἄνω, ἀπὸ τῆς φθορᾶς καὶ τῶν τροπαίων εἰς τὴν ἀφθαρσίαν καὶ τὰ αἰώνια, ἔνθα «ἀπόκειται αὐτοῖς ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος.»

Οὐ μόνον δὲ ἀφοβίαν πρὸς τὸν θάνατον δεικνύουσιν οἱ οἱ ἅγιοι τοῦ Θεοῦ ἄνδρες, ἀλλὰ καὶ προγινώσκουσι τὴν πρὸς Κύριον ἐκδημίαν αὐτῶν· τοῦθ' ὅπερ συνέβη καὶ εἰς τὸν θεῖον Παῦλον, ὅστις, ἀφοῦ προεῖπε τὸν μαρτυρικὸν αὐτοῦ θάνατον, ἀνέφερε καὶ περὶ τοῦ καλοῦ αὐτοῦ ἀγῶνος, τῆς τηρήσεως τῆς πίστεως καὶ περὶ τοῦ στεφάνου τῆς δικαιοσύνης. «Τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγώνισμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα. Λοιπὸν ἀπόκειταί μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος...»(8)

Οὕτως, ἀγαπητοὶ ἀναγνῶσται, πᾶς ὁ μὴ ἔχων ἐπίγνωσιν τῆς Χριστιανικῆς Πίστεως, ὁ ἄνευ βεβαίας ἐλπίδος, συλλογίζεται καὶ περιμένει τὸν θάνατον ὅπως ἀναμένει τὴν καρατόμησιν ὁ καταδικασμένος εἰς θάνατον, καὶ τρέμει καθὼς ἡ περιπλεκωμένη ὄρνις εἰς τὸ δάσος, ἡ ὁποία ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ὑπόκειται νὰ ἀγκιστρωθῇ ὑπὸ τῶν ὀξέων ὀνύχων τοῦ ἀρπακτικοῦ ἱέρακος.

Τοὐναντίον δὲ ὁ ἔχων τὴν δι' ἀγάπης ἐνεργουμένην πίστιν»(9) περικυκλοῦται ὑπὸ ἁγίων ἀγγέλων καὶ ψάλλει μετὰ τοῦ Δαβὶδ «Ἐν εἰρήνῃ ἐπὶ τὸ αὐτὸ κοιμηθήσομαι καὶ ὑπνώσω (10) καὶ ἔχει ἐπιθυμίαν ὡς ὁ θεῖος Παῦλος, «εἰς τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι» (11) εἰς τὸ νὰ ἑνωθῇ μὲ τὸν Χριστὸν τὸ ταχύτερον.

ΤΟ ΔΙΗΓΗΜΑ ΤΗΣ "ΑΝΑΠΑΛΑΣΕΩΣ,,

ΕΚ ΤΟΥ ΓΑΛΛΙΚΟΥ

Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ

Κατὰ μετάφ. τοῦ Κρυσταλλίκ Δασκαλοπούλου.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ ἀριθ. 156)

Ὁ Ῥοβέρτος ἔκρυψε τὸ πρόσωπόν του εἰς τὰς πτυχὰς τοῦ φορέματός μου, καὶ ἤρχισε νὰ κλαίῃ πικρῶς· ἀλλ' ὁ σύζυγός μου τὸν ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρός, τῷ ἔδειξε τὴν οἰκίαν καὶ τῷ εἶπε· «Μήγκινε εἰς τὸ δωμάτιόν σου· ἀργότερα θὰ ὁμιλήσωμεν.— Ἔρνέστε, εἶπον πάλιν ἐγὼ πρὸς τὸν ἀνεψιόν μου, ὅστις εἶχεν ὠχριάσῃ, διατί δίδεις τόσον κακὰς συμβουλὰς εἰς τὸ μικρὸν ἐκεῖνο παιδάκι;... Ἰδοὺ μὴ ἀρνῆσαι... τὰ ἤκουσα ὅλα· ἤμην ἐκεῖ...— Ἀδελφή μου, ἀνέκραξεν ἡ Ἐλεωνόρα μὲ παρωργισμένην φωνήν, μάθε ὅτι τὰ τέκνα μου εἶνε ἀνίκανα νὰ δώσουν κακὰς συμβουλὰς εἰς τὰ ἰδικά σου, καὶ μεγάλως ἐκπλήττομαι, διότι ἐτόλμησας νὰ ἐκφέρῃς παρομοίαν κατηγορίαν...— Ἐλεωνόρα! διέκοψεν ὁ σύζυγός μου.—Σᾶς παρακαλῶ, ἀνέκραξα καὶ ἐγὼ τότε συγκεκινη-

(7) ἀ. Κορινθ. ιε. 55. (8) Ὅρα περικοπὴν Ἀποστολικὴν Κυριακὴν πρὸ τῶν Φώτων Β'. Τιμοθ. δ'. 5-8. (9) Γαλ. ε' 6. (10) Ψαλμ δ'. 9. (11) Φιλιππησ. α'. 23.

μένη καὶ πολὺ ἠρεθισμένη ἐπίσης, ἂς ἀφήσωμεν πλέον αὐτὴν τὴν ὁμιλίαν, ἂς τὴν ἀφήσωμεν τώρα· ἀργότερα, ἀγαπητή μου ἀδελφή θὰ ἐξηγηθῶμεν καὶ θὰ προσπαθήσωμεν νὰ φερθῶμεν πρὸς τὰ τέκνα μας ὅπως ἁρμόζει καλλίτερον. Νομίζω ὅτι ζητεῖς ν' ἀποφύγῃς τὴν ἐξήγησιν ἀπεκρίθη ἐκείνη. Ἐγὼ δέ, χωρὶς νὰ τῇ ἀπαντήσω, ἀφῆκα τὸν ἀέρα καὶ ὁ Ἰούλιος μὲ ἠκολούθησεν. Ἐμιλήσαμεν ἐπὶ πολὺ καὶ ἐξηγήθημεν σαφῶς· ἀνεγνωρίσαμεν καὶ οἱ δύο, ὅτι τὸ συμφέρον τῶν φιλτάτων τέκνων μας ἀπαιτεῖ ν' ἀποχωρισθῶσιν ἀπὸ τοὺς ἐξαδέλφους των, καὶ πρὸς τοῦτο ἔπρεπε νὰ ὑποβληθῶμεν εἰς χρηματικήν τινα θυσίαν.

Αὔγουστος 18....

Ὁ Ἰούλιος συνωμίλησε μετὰ τῆς ἀδελφῆς του καὶ τὴν κατέπεισε νὰ παραδεχθῇ τὰς προτάσεις μας. Ἀπεφασίσθη δὲ νὰ ἐγγραφῶσιν ὡς ἐσωτερικοὶ εἰς τὸ λύκειον ὁ Ἐρνέστος καὶ ὁ Φερδινάνδος κατὰ τὸ τέλος τῶν διακοπῶν. Οὕτω ἡ ἀθῶα ψυχὴ τῶν τέκνων μου δὲν θὰ δηλητηριάζηται πλέον ἀπὸ κακὰς συμβουλάς· ἐν τούτοις σκοπεύω νὰ ἐπαγρυπνῶ συστόνως ἐπὶ τῶν ἀνεψιῶν μου διὰ τὴν εὐζωΐαν καὶ τὴν ἀνατροφήν των ἐν γένει, ὡς νὰ μὴ εἶχον ἀφορμὴν παρακπόνων ἐναντίον των κατὰ τὴν πλησίον μας διαμονήν των.

Σεπτέμβριος 18....

Κατασκευάζομεν τὰ ἐνδύματα τῶν μικρῶν μας ἐξοριστων. Ὁ ἀδελφός μου ἀπεφάσισε νὰ ἐγκατασταθῇ εἰς τὴν πόλιν μας· ὁποία χαρὰ δι' ἐμὲ καὶ διὰ τὸν Ἰούλιον, ὅστις τόσον ἀγαπᾷ τὸν Ἀλβέρτον καὶ τὴν Ἐρριέτταν του!

Ὀκτώβριος 18...

Οἱ ἀνεψιοί μας ἀνεχώρησαν ἀρκετὰ φαιδροὶ καὶ μας ἀφῆκαν πολὺ λυπημένους· συμμερίζομαι τὴν θλῖψιν τῆς Ἐλεονώρας, ἀλλ' ἐλπίζω ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θὰ ἔλθουν καὶ δι' αὐτὴν καλλίτεραι ἡμέραι. Αἱ ὑποθέσεις τοῦ συζύγου της προοδεύουν, οἱ υἱοί της μεγαλώνουν, καὶ ἐγὼ ἀτενίζω εὐελπις πρὸς τὸ μέλλον.

Νοέμβριος 18....

Ἔσχον τὴν μεγίστην χαρὰν νὰ ἐπανίδω τὸν Ἀλβέρτον καὶ τὴν σύζυγόν του· ἡ ἀγαλλίασις τῶν γονέων μου ὑπῆρξεν ἐπίσης μεγάλη, ἀλλ' ἡ Ἐρριέττα εἶνε πολὺ ἠλλοιωμένη. Ἡ ἀπειλὴ τοῦ θανάτου γίνεται μᾶλλον καταφανὴς ἐπὶ τοῦ εἰκοσαετοῦς ἐκείνου μετώπου, καὶ ὅμως σχεδιάζει πλείστας ὅσας ἑορτὰς δι' αὐτὸν τὸν χειμῶνα!

Δεκέμβριος 18....

Ζῶμεν ἀρκετὰ ἥσυχα τώρα. Ἡ Ἐλεονώρα, ὑποφέρουσα ὀλίγον, ἀφίεται εἰς τὰς περιποιήσεις μου. Νομίζω ὅτι ἀρχίζει νὰ ἐννοῇ πόσον τὴν ἀγαπῶ, καὶ ὅτι θὰ ἔλθῃ ἡμέρα, καθ' ἣν θὰ ἀντιπαρέλθῃ εἰς τὴν στοργήν, ἣν δι' αὐτὴν αἰσθάνομαι, καὶ δι' ἄλλας αἰτίας, κυρίως ὅμως διότι εἶνε ἀδελφὴ τοῦ Ἰουλίου μου.

Δεκέμβριος 18....

Δὲν ἐξέρχομαι πλέον σχεδόν· περιμένω τὴν ἔλευσιν ἑνὸς μικροῦ ἀγγέλου καὶ διὰ νὰ τιμήσω τὴν γέννησιν τοῦ Θείου ἡμῶν Σωτῆρος, καθὼς καὶ διὰ νὰ ἐλκύσω τὴν εὐλογίαν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ τέκνου, ὅπερ μετ' ὀλίγας ἡμέρας θὰ φέρω εἰς τὸν κόσμον, μεταχειρίζομαι ὅλον τὸν καιρόν μου εἰς τὸ νὰ κατασκευάζω ἐκ διαφόρων ὑπολειμμάτων ὑφασμάτων, βαμβακίνων καὶ μαλλίνων, ἐνδύματα διὰ τὰ νεογέννητα βρέφη τῶν πτωχῶν τῆς πόλεώς μας. Ὁπόσον φρικτὴ θὰ ἦναι ἡ ἀγωνία τῶν δυστυχῶν μητέρων αἵτινες κατὰ τὴν τραχεῖαν ταύτην ὥραν τοῦ ἔτους δὲν ἔχουν ἐνδύματα διὰ τὰ τέκνα των! Καὶ ἡμεῖς ἐξοδεύομεν τόσα χρήματα διὰ τὰ ἰδικά μας! τόσα χρήματα διὰ νὰ ἀγοράσωμεν δαντέλλας, κεντήματα, καὶ λοιπά, ματαίους καὶ ἀνωφελεῖς στολισμοὺς εἰς τὰ ὄμματα τοῦ Κυρίου.

Ἰανουάριος 18....

Τὰ δίδυμα τέκνα μου, τὰ δύο Χριστουγεννιάτικα δῶρα μου, ὁ Λεόντιος καὶ ἡ Μαρία ἐγεννήθησαν τὴν 24 Δεκεμβρίου. Καλὸς οἰωνός... Ὦ πῶς μὲ περιεποιήθησαν, πως ἐπάλαισαν ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν θάνατον!.... ὁ σύζυγός μου, οἱ γονεῖς μου, ἡ Ἐλεονώρα, ὅλοι.. Θεέ μου, σὲ εὐχαριστῶ καὶ διὰ τὴν ζωήν, ἣν μοὶ ἐχάρισας, καὶ διὰ τὸ μόνον ἀγαθόν, ὅπερ μᾶς τὴν καθιστᾷ προσφιλῆ, τὴν ἀγάπην τῶν περικυκλούντων ἡμᾶς. Θὰ δυνηθῶ, ὦ Θεέ μου, νὰ ἀφιερώσω εἰς τὸ θεῖον θέλημά Σου τὴν ζωὴν ταύτην, ἣν Σὺ μοὶ ἀπέδωκας· Θὰ δυνηθῶ νὰ σὲ ὑπηρετήσω κατὰ τὸ μέτρον τῶν δυνάμεών μου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας μου.

Φεβρουάριος 18....

Ἐξῆλθον πολὺ ἐνωρίτερα παρ' ὅσον ἐσκόπευον, πλήν, ἀλλοίμονον! διὰ ποίαν ὀλιβερὰν αἰτίαν! Ἡ Ἐριέττα ἀσθενεῖ ἀπὸ περιπνευμονίαν, καὶ οἱ ἰατροὶ ἀπώλεσαν πᾶσαν ἐλπίδα. Δὲν ὑπάρχει πλέον ἐλπίς! ὁποῖος ἀπαραξικκρδιος λόγος διὰ τὸν Ἀλβέρτον! Ἐκείνη, βυθισμένη εἰς τὰ παραληρήματα τοῦ πυρετοῦ, δὲν ἐννοεῖ τὴν θέσιν της, καὶ ὅμως, ἐὰν ἀναλάβῃ τὰς αἰσθήσεις της, πρέπει... Ἡ μήτηρ μου καὶ ἐγὼ οὐδόλως ἐγκαταλείπομεν τὴν κλίνην της, θυμάζω δὲ τὴν δρασκηριότητα, τὴν ὁποίαν ἡ στοργὴ καὶ ἡ ἀφοσίωσις ἀνέπτυξαν εἰς τὴν μητέρα μου, τὴν ἀπό τινων ἐτῶν τόσον ἀδύνατον. Φεβρουάριος 18....

Ἀνέλαβε τὰς αἰσθήσεις της, καὶ ὁ Θεὸς ἐπέτρεψε νὰ ἐννοήσῃ τὸν κίνδυνον ὃν διατρέχει. Ἀλλ' ὁποῖον τρομερὸν φῶς διέχυσεν εἰς τὸ πνεῦμα της ἡ προσέγγισις τοῦ θανάτου, καὶ ποία φρίκη τὴν κατέλαβεν! ἡ νεότης της παιλαίει κατ' αὐτοῦ καὶ κάμνει νὰ ὑποφέρῃ τὸ σῶμα της γιλίας βασάνους, ἡ δὲ πίστις, ἀφυπνισθεῖσα εἰς τὴν συνείδησίν της, τὴν κάμνει νὰ σκέπτηται μετὰ φόβου ὅτι πλησιάζει ἡ στιγμὴ καθ' ἣν ὁ Κύριος θὰ κρίνῃ τὴν ἀνωφελῆ καὶ ἐλαφρὰν ζωήν της.... Ἀλλά, Σύ, Δέσποτα, ὅστις εἶσαι Θεὸς πολυεύσπλαγχος, Θεός, ἀποθανὼν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, ὅπως σώσῃς τὰς ψυχάς μας, Σὺ θὰ χορηγήσῃς εἰς τὸ παιδίον τοῦτο ἡ ζωὴν ἀρκετήν, ὅπως διὰ τῆς μετανοίας ἐξαγοράσῃ τὰ ἁμαρτήματά του, ἢ ἀπόλυτον πεποίθησιν εἰς τὴν ἀγαθότητα καὶ τὴν χάριν Σου, ἥτις συγχωρεῖ τὰ πλημμελήματα ἡμῶν καὶ ἀγιάζει τὸν θάνατον. Δὲν θ' ἀποθάνῃ τοιουτοτρόπως· ὄχι, Πάτερ μου· δὲν εἶνε δυνατόν· ἡ ἀγαθότης Σου δὲν θὰ τὸ ἐπιτρέψῃ... Σύ, ὁ καλὸς Ποιμήν, θὰ θερμάνῃς εἰς τοὺς κόλπους Σου τὸ ἀποπλανηθὲν τοῦτο πρόβατον, Σύ, ὁ Πατὴρ τῆς ἀγάπης, θὰ δεχθῇς εἰς τὸν οἶκον Σου καὶ θὰ συγχωρήσῃς νὰ λάβῃ θέσιν εἰς τὴν τράπεζάν Σου τὸ πτωχὸν ἄσωτον τέκνον Σου. Φιλάνθρωπε Κύριε, θὰ δώσῃς εἰς τὴν τῆς ἑνδεκάτης ὥρας ἐργάτριαν τὸν αὐτὸν μισθὸν μὲ τὸν τῆς ὀγδόης, ἕνεκα τῆς μετανοίας της καὶ τῆς καλῆς της διαθέσεως. (ἀκολουθεῖ)

ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΘΗΝΩΝ
ΔΑΛΤΡΙΩΤΟΥ

ΠΑΡΑΚΛΗΤΙΚΗ

Ἐξεδόθη ἐγκρίσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἑλλάδος **Ἡ Παρακλητικὴ** ὑπὸ τοῦ κ. Παρ. Π. Παρασκευοπούλου ἐπὶ χάρτου ἐκλεκτοῦ καὶ μετὰ πολλῆς φιλοκαλίας καὶ πιστότητος, ἐλευθέρα τυπογραφικῶν ἀλλοιώσεων καὶ ἀβλεψιῶν. Τιμᾶται ἄδετος μὲν δρ. 8 διὰ τὸ ἐσωτερικόν, καὶ φρ. χρ. 5 διὰ τὸ ἐξωτερικόν, δεδεμένη δὲ δρ. 9 διὰ τὸ ἐσωτερικόν, καὶ φρ. χρ. 6 διὰ τὸ ἐξωτερικόν. Ἀντίτυπα εὑρίσκονται παρὰ τῷ Βιβλιοπωλείῳ «Ἀνάπλασεως», πέμπονται δὲ μὲ τὸν ἀπαραίτητον ὅρον τῆς προκαταβολῆς τοῦ ἀντιτίμου.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΑΡΙΣΤ. Ζ. ΔΙΑΛΗΣΜΑ